

ניסיון הדחה גזעני

עמ' 10

פועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדרכ

20 HADEREKH زو هديرخ

גיליון 25 / 25 ביוני 2025

צילום: איתן רון / פלאש 90

ועכשיו להעיף אותו הביתה

בעזה

אין

הפסקת

אש

צילום: ארטיסט/גטי

מכתבים למערכת

סוכן זר בארצו

בינואר 2022 נפגשתי עם פאבל צ'יקוב, מנכ"ל ארגון זכויות האדם הרוסי "אגורה". הארגון ניהל מאבקים משפטיים חשובים סביב חופש המחאה, חופש העיתונות ומניעת עינויים בבתי הכלא ברוסיה. ב-2016 הוכרז "סוכן זר" לפי חוק שגרסה דומה לו מקודמת בישראל בידי הכנסת הנוכחית. בפגישתנו ביקשתי מצ'יקוב שילמד אותי משהו אחד חשוב במאבק על זכויות אדם. "תזכירי שתמיד יכול להיות יותר גרוע", הוא ייעץ לי.

פאבל צדק. המצב אכן נהיה גרוע הרבה יותר. הרבה מעבר למה שיכולתי לדמיין. מאז תחילת המלחמה עם אוקראינה, פוטין הפעיל עוד ועוד אמצעים דרקוניים לדיכוי הביקורת הציבורית והמחאה. ארגון "אגורה" הוצא אל מחוץ לחוק ברוסיה. חשבון הבנק שלו הוקפא, ומי שעובד בו מסתכן במאסר ממושך. הארגון עבר לצ'כיה, ומשם הוא ממשיך להפעיל באומץ עורכי דין כדי להתמודד עם מאות מעצרים פוליטיים שהמשטר הרוסי מבצע מדי חודש.

כשנפגשנו שוב לאחרונה, ביקשתי מפאבל עצה נוספת. הוא הציע ללמד אותי איך משתמשים בקריפטו לקראת הזמן שבו הממשלה תקפיא את חשבון הבנק של האגודה. הימין הפופוליסטי מציע לתומכיו תפיסת עולם פשוטה, קוהרנטית, שנותנת מענה לכל הסוגיות החשובות. הוא מציע פתרונות פשוטים ומובנים, מינימליזציה של בעיות מורכבות והבטחה לעתיד מזהיר. כשאין צורך להתמודד עם האמת, יצירה של מצע פוליטי פשוטה הרבה יותר.

אבל הרגע הפופוליסטי הזה מביא איתו גם הזדמנויות. בכל העולם אין כיום אפילו מנהיג פופוליסטי אחד שמצליח לממש את ההבטחות הגדולות שנתן לציבור. הסיבה לכך פשוטה: פתרונות שאינם מבוססים על ניתוח של המציאות כפי שהיא באמת אינם יכולים לעבוד באמת. מנהיגים פופוליסטים מצוינים בלהיבחר ובפירוק מוסדות, אבל אינם מצליחים למשול ומייצרים סביבם כאוס בלתי נגמר. וכאן מגיעה ההזדמנות שלנו כארגוני זכויות אדם. כדי לשנות את המגמה, לא מספיק להגיב לכאוס ולהגן על מוסדות מותקפים ועל אוכלוסיות מוחלשות. בצד העבודה הקריטית והדחופה, אנחנו נדרשים לעבודה רעיונית עמוקה כדי לייצר חזון אלטרנטיבי ששייב על השאלות: איך נראית חברה המגינה על זכויות אדם במאה ה-21; ואיך נראה עתיד יציב שבו יש הגנה אמיתית על החיים והכבוד של כל אדם.

זה עתיד שבו אין כיבוש, שבו השלטון כפוף לחוק, ושכוחו לפגוע באזרחים ולהחליש מוסדות מוגבל באיזונים ובבלמים. בעתיד כזה לכל האזרחים והאזרחיות יש השפעה על השלטון באמצעים דמוקרטיים, והם מקבלים תמיכה במימון הפוטנציאל האנושי המופלא הטמון בהם. זה העתיד שאנחנו נאבקים למענו, והוא הרבה יותר אמיתי, יפה, עשיר ומבטיח מהעתיד הפופוליסטי.

נועה סתת, מנכ"לית האגודה לזכויות האזרח

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 16126102

דברים בשם אומרם

שאלה שאלתית לממשלת הימין

"טוב שראש הממשלה, שר הביטחון ויתר השרים הגיע לזירת נפילת מטח הטילים בבתי ים. האם יגיעו גם לטמרה בה נהרגו ארבע נשים?"

סולימאן מסוודה, "כאן 11", 15.6

השר אלי כהן: כפסע מפשע מוחלט

"שר האנרגיה אלי כהן (הליכוד) הגיע לזירת נפילת הטילים: 'על כל בניין שיפול בישראל, 100 בניינים יפלו באיראן'."

אלון חכמון, "מעריב", 15.6

בן גביר: גנץ לימין!

"שר הביטחון לשעבר ויו"ר המחנה הממלכתי בני גנץ גינה את החלטת בריטניה להטיל סנקציות על השרים סמוטריץ' ובן גביר, על אף שהיא 'חלוק עמם עמוקות', כך לדבריו. הטלת הסנקציות היא כשל מוסרי עמוק ומסר רע לעולם כולו. מדינת ישראל נלחמת באויבים שהוכיחו שבכוונתם להשמיד אותה. את הלחץ והסנקציות צריך להפנות לאיראן, לחמאס ולחותרים, כתב הרמטכ"ל לשעבר."

טל שלו, "וואלה", 10.6

רגב טורס

"שרת התחבורה מירי גב התייחסה להשבתם של כ-100 אלף ישראלים השוהים בחו"ל ואמרה כי יש לקחת בחשבון שזה ייקח זמן, זה לא מהיום למחר - אך אנו מתחילים במבצע לחזרתם הבטוחה של הישראלים הביתה, עם משרד הביטחון." כן טרחה להוסיף לאותם אלו המחכים לחילוץ כי 'אין מה להילחץ, אתם בחו"ל. תיהנו'."

תומר הדר, "כלכליסט", 17.6

עאלק טעות סופר

"ועדת השרים לחקיקה אישרה צנזורה על האינטרנט מבלי להבין את המשמעות ואז מתברר שסעיף הכולל צנזורה על האינטרנט נכנס בטעות לחוק. משר התקשורת שלמה קרעי נמסר: 'הדיווח לפיו הממשלה תבחן רגולציה ומגבלות על האינטרנט הוא טועה ומטעה. אין ולא נאמר דבר כזה על ידי שר התקשורת, ולא אושר בוועדת השרים. מדובר בטעות סופר שתוקן על ידי מזכירות הממשלה'."

ניצן כהן, "ישראל היום", 10.6

מאסק הלך, בעלי ההון נשארו

"בחסות התקציב, טראמפ מקדם כוח בלתי-מוגבל לקומץ חברות ענק."

כותרת ב"דה מרקר", 4.6

עכשיו להפסיק את המלחמה בעזה

ההשפעה האיראנית בתוכן עדיין חזקה. המכה שספגה איראן תחלחל לפוליטיקה גם בעיראק בה יתקיימו בחירות בנובמבר. בצפון מערב תימן עדיין שולטים החות'ים. הטיפול בהם נדחה, כנראה לשלב הבא. דוקטרינת טבעת האש שזוהתה עם סולימאני הוכתה קשה בידי התשלובת הסעודית-אמירית-ישראלית-אמריקאית.

תוכנית הגרעין האיראנית ספגה מכה קשה. הכורים, הצנטריפוגות, מתקני המים הכבדים, המעבדות והמפעלים הנלווים נהרסו ברובם. סביר להניח שנותר אורניום מועשר. אך ספק אם תוכנית הגרעין האיראנית תוכל להתגשם בזמן הקרוב. התנגדות רחבה מאד להפיכת איראן למדינה גרעינית קיימת לא רק בישראל. נראה שגם רוסיה וסין לא יאבקו למען איראן גרעינית. טורקיה ידעה על ההתקפה האמריקאית מראש: המפציצים עברו כנראה דרכה. מדינות אירופה המבקרות את מעשי ישראל בעזה תומכות רובן בישראל העושה, כפי שאמר קנצלר גרמניה, את העבודה המלוכלכת בשבילן.

זרוע הטילים של איראן פגעה קשות בכבודה של ההגנה האווירית הישראלית, שעל כל חצייה וקלעיה לא יכולה להכריע מערכה צבאית בעצמה. קשה להכריע את איראן העצומה והרחוקה רק מן האוויר. איראן איבדה חלק נכבד מטיליה ותתקשה לחדש מלאים. המשך השליטה האווירית של ישראל הוביל למלחמת התשה אווירית ששתי המדינות מתקשות לעמוד בה. עמידות ישראל היא בחסדי הציוד והמימון של ארה"ב: המטוסים, הפצצות, אימון הטייסים וסוללות טילי ההגנה הנוספים. את עלות הציוד שמשתמשים בו בזמן מלחמות בחסות ארה"ב משלמת, דרך אגב, ארה"ב.

בסוף יושג הסכם

איראן יכולה לפגוע בבסיסי ארה"ב במזה"ת, יכלה לסגור את מיצרי הורמוז ויכלה לפגוע בצורות טרוריסטיות בארה"ב ובבעלות בריחה. ארה"ב וישראל ובעלות ברית נוספות יכולות להרחיב את ההרס באיראן תוך קריאה להפלת המשטר. אך הפלת המשטר אינה כה פשוטה כפי שטוענים כמה שרים טיפשים: אין חלופה מוכנה על המדף. נראה שגם ארה"ב וגם איראן מנסות להימנע מהמשך צבאי של הסכסוך. המו"מ, בתנאים שיביאו בחשבון את החלשת איראן, כנראה יימשך. לבסוף יושג הסכם חדש, עם או בלי העשרה והוצאת האורניום המועשר מאיראן. חוגי שלטון וצבא בישראל ייצאו, אולי, מתוסכלים מההסכם שיושג, אך צריך לזכור שאין הזנב מכשכש בכלב. טרמפ יעשה את ההסכם, ביבי יקבל עצם.

בישראל, ארבע מפלגות האופוזיציה תומכות בנתיניהו במלחמת איראן. אותם הטייסים וצוותי אוויר שאיימו להתפטר מהמילואים - הפציצו בחירוף נפש, הלך ושוב, באיראן. מלחמת איראן העלתה את קרנו של נתיניהו בסקרים ותפצל את ה"קפלניסטם". חיוני לחדש מהר כאפשר את מחאת משפחות החטופים ואת ההפגנות להפסקת המלחמה. תנועת דגל שחור באקדמיה ומכלול הארגונים המסורבים לכיבוש צריכים להחזיר לעצמם את זכות המחאה הדמוקרטית שמשטרת בן-גביר ומיליציות ה"צל" מנסות לשלול מהם. נפגין גם נגד הדחת חברי כנסת בשל דבריהם נגד נשק גרעיני, נגד המלחמה, נגד הכיבוש, לשחרור החטופים, למען שוויון ולמימוש הזכויות הדמוקרטיות.

אבישי ארליך

ב-24 ביוני נכנסה לתוקף הפסקת אש בין איראן-לישראל. איננו יודעים עדיין אם תחזיק מעמד. חמאס נלחם נואשות על הישרדותו ומשום כך אינו משחרר את החטופים. ממשלת ישראל נטשה אותם. עזה חרבה כליל, אוכלוסייתה חנוקה בגטו צר והולך (18% משטח הרצועה), מורעבת, נרצחת יום-יום, ומתבוססת בדם תושביה וילדיה. אלפים נקטלים בדרך אל הלחם.

המלחמה הלא-אנושית הזאת נמשכת חרף התנגדות דעת הקהל העולמית הרואה בה פשע מלחמה ורצח-עם. בישראל היא מוזנת ברגשות נקמה מיתיים ונמשכת משקולים של פוליטיקת פנים. ממשלת הימין הדתי-לאומני משתמשת במלחמה לטיפוח הדתה וגזענות אלימה ולשינוי משטרי, אשר מכפיף את זרועות השלטון לראש הממשלה. בעזרת המלחמות מציל נתיניהו את ראשו ממשפט ומוועדת חקירה.

אירועי 7.10 לא היו, כנראה, חלק מתוכנית איראנית כוללת למלחמה בישראל, אלא תוכנית של חמאס, אשר קיווה שגם איראן תצטרף, אך היא לא הצטרפה. משהתרחשה התקיפה, היא נתנה לישראל ולארה"ב את ההזדמנות וההצדקה למלחמה כוללת על ציר איראן וגרמה שינויים שכבר התחוללו ועוד יתחוללו בעקבותיה במזרח-התיכון.

בהנהגת חמאס הסיקו מסקנות הרות-אסון לפלסטינים ממדיניות ישראל בשטחים ומהנכונות הסעודית-אמירית לברית אמריקאית-ערבית-ישראלית שתסיר את פתרון הבעיה הפלסטינית מסדר היום העולמי. מנהיגות חמאס קיוותה לשבור בפריצה אוונגרדית של "שיטפון אל אקצה" את הברית האמריקאית ולהצית גל-אש של סולידריות ערבית ועולמית. מה שקרה כתוצאה מהשיטפון - ראינו.

המלחמה באיראן הסיטה את תשומת הלב מעזה שהיא "המלחמה העמוקה". איננו יודעים אם איראן רצתה לדהור לפצצה ואולי לא נדע. ישראל רצתה את המלחמה באיראן לא רק מפחד הגרעין אלא כיוון שאיראן היא מדינה חזקה באזור שבו ישראל רוצה לשלוט. זו הסיבה שכל כך הרבה ישראלים רוצים גם שינוי משטר באיראן. זו לא הדמוקרטיה באיראן שמעניינת אותם. שאלת הגרעין במזרח התיכון נשארת על הפרק ועמדתנו נשארת בעד מזרח תיכון מפורז מנשק גרעיני. לא לנו ולא להם. ביטחון קיומי יכול להיות הדדי או לא להיות לאף לא אחד מהצדדים.

דוקטרינת הביטחון האיראנית

דוקטרינת הביטחון האיראנית נשענה על שלוש רגליים: מיליציות חמושות פרו-איראניות במרחב שבין איראן לישראל ("טבעת-אש" של "פרוקסיז"), תוכנית פיתוח נשק גרעיני וזרוע טילים וכטב"מים ארוכי טווח (במקום חיל אוויר).

חיזבאללה הובס ונמצא בתהליך פירוק מנשקו. עמדותיו נתפסות בידי צבא לבנון והוא בתהליך הפיכה ממיליציה חמושה למפלגה פוליטית. ממשלת לבנון בראשות נואף סלאם, המתעלמת מהמשך פעילות חיל האוויר בשמי לבנון, מבקשת אחדות ושיקום כלכלי בחסות סעודית-מערבית.

בסוריה קרס משטר אסד. חופש הפעולה של איראן חוסל והשליט החדש, א-שרע, שהיה עד לאחרונה טרוריסט דתי, מנסה לבנות מחדש, בתיאום אמריקני-סעודי-טורקי-ישראלי, את המדינה שקרסה. ישראל שולטת בדרום סוריה עד פאתי דמשק.

בעיראק ממשיכות המיליציות הפרו-איראניות להתקיים, אך הן הוכרחו להתגייס לצבא האמור למשמע אותן. מידת

שר הפנים הדיח את ראש עיריית נצרת

אישורו תוכנית הבראה, אך התעלמה מכך שהאופוזיציה פעלה באופן ענייני והציעה תוכנית הבראה משלה. ראש העיר התעלם ממנה מבלי לדון בה כלל. היו לנו גם הערות על תוכנית ההבראה שהציעה הנהלת העירייה, אך הן כלל לא נידונו ולא הובאו בחשבון. לכן לא אישרנו את התוכנית שהוצעה. צריך להדגיש כי 95% מהאשמה מוטלת על ראש העיר. הוועדה מילאה 700 עמודים בפרטים על התנהלותו הכושלת".

60 שנה ל'זו הדרך'

מקלט ומעמד, גם לפני 30 שנה

מהלילה שבין 17 בינואר ל-18 בינואר 1991, ולאורך כל המלחמה נגד הכוחות הפולשים של ארה"ב שהסתיימה בסוף פברואר, שיגר צבא עיראק בפקידו של הנשיא סדאם חוסיין יותר מ-40 טילים לעבר ישראל. מרבית הטילים שוגרו לגוש דן, אך ישראל נמנעה מתגובה צבאית לבקשת ארה"ב. במהלך המלחמה נהרגו 77 אזרחים, רובם מהתקפי לב ומחנק, ונזק גדול לרכוש נגרם ל-1,302 בתים, 6,142 דירות, 23 מבני ציבור, 200 חנויות ו-50 מכוניות בייחוד בתל-אביב, ברמת גן, בחיפה ובדימונה.

טענת ארה"ב הייתה כי סדאם חוסיין מחזיק בנשק כימי, שהיה מוכן לשיגור לעבר ישראל. בתום המלחמה התברר שלא היה נשק כימי בידי עיראק, אלא שזה היה התירוץ לפלישה ולהפלת המשטר. לראייה, כלפי ישראל שוגרו אך ורק טילים קונבנציונליים. על פי החלטת ממשלת שמיר, חולקו למיליוני תושבים ערכות מגן שכללו מסכות גז ומזרקי אטרופיץ. כל משפחה התבקשה להכין "חדר אטום" שחלונותיו סגורים הרמטית לשהות בעת מתקפת טילים כימיים – שלא היו ולא נבראו.

מאמר המערכת בגיליון "זו הדרך" שפורסם ב-18 בינואר 1991, יממה לאחר התקפת הטילים הראשונה, הוכתר בכותרת "מדוע לא מקלט?" והוא נפתח כך: "הפגיעות הרבות שגרמו הטילים העירקיים בעלי ראשי הנפץ הקונבנציונליים בשכונות מגורים בגוש דן ובחיפה מציגות כמה שאלות קשות לגבי דרכי ההתגוננות של האוכלוסייה האזרחית. בשכונה אחת ניצלו חייהם של עשרות תושבים לאחר שעל דעת עצמם החליטו להצטופף במקלט השכונתי ולא להישאר בבתיהם הרעועים". לדברי "זו הדרך", "החשש הוא שקיימת בעיה אמיתית של מיגון האוכלוסייה ובעיקר באזורים של בניה לא חדשה. קיבולת המקלטים הקיימים בארץ מספיקה ל-70 אחוז מהאוכלוסייה ולכן אין השלטונות מציעים לרדת למקלטים". "אין להשלים עם קשר השתיקה שגזרו השלטונות על דיון בנושא שהוא ללא הפרזה בנפשם של תושבי ישראל", קובע המאמר.

באותו גיליון, עמד חרדרו לייבנר על הקשר בין נזקי מלחמה למעמד חברתי ועל הפגיעה באוכלוסיות המוחלשות. לדבריו "הממשלה אשר יצאה מגדרה כדי שמלחמה זו תפתח, מעדיפה הודעות עידוד על פני הסכמים. היא מעדיפה לומר לנו שהמחיר בסך הכל לא כל כך נורא ושכדאי להתרגל לרעיון שנבקר בחדר האטום פעם ביום למשך שבועות רבים נוספים". כאמור הגיליון הזה פורסם לפני 34 שנה. מצא, מצא את ההבדלים בין ממשלת נתניהו הנוכחית לממשלת שמיר דאז.

שר הפנים משה ארבל הודיע השבוע (23.6) לראש עיריית נצרת עלי סלאם כי הוא מודח מתפקידו. במקביל פיזר את מועצת העיר. בכך אימץ ארבל את המלצת ועדת החקירה שהוקמה במשרד הפנים ובדקה את תפקוד העירייה שנקלעה למצב כספי קשה ומזניחה את העיר. השר החליט למנות ועדה למילוי תפקידי ראש עיריית נצרת ומועצת עיריית נצרת. העירייה שקועה בחובות של מאות מיליוני שקלים, אשפה נערמת ברחובות, ועובדי העירייה לא מקבלים את שכרם מזה חודשים רבים. כן רמז ארבל שגורמים פוליטיים מעורבים בניהול ענייני העיר.

דו"ח הוועדה נשלח לראש העירייה ולחברי המועצה לקבלת התייחסותם. לאחר שניתנה לראש העירייה ולחברי המועצה זכות טיעון מלאה, בכתב ובעל פה, המליץ מנכ"ל משרד הפנים רונן פרץ לשר הפנים להדיח את סלאם מתפקידו. לדברי פרץ: "לצורך ייצובה והבראתה של הרשות ועל מנת להבטיח את מתן השירותים הנדרשים לתושביה, יש להחליף את הדרג הנבחר בדרג מקצועי, ובשל כך למנות ועדה ממונה למילוי תפקידי ראש עיריית נצרת ומועצת עיריית נצרת".

משמעות החלטת שר הפנים היא כי בקרוב יעזוב סלאם את לשכתו ומשרד הפנים ימנה ועדה קרואה שתנהל את העיר כמועצה, בראשה יישב נציג השר, שימלא את תפקיד ראש העיר. את נצרת מלווה כבר מספר חודשים חשב מטעם משרד הפנים. סיעת חד"ש במועצת העיר בירכה על ההחלטה וקראה לתושבי העיר להתגייס על מנת להבטיח את תפקוד העירייה. ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש), מסרה בתגובה: "לצערנו הרב סובלת נצרת מניהול כושל כבר שנים והתושבים כולם שילמו מחיר כבד - כלכלי, סביבתי וחברתי על סחבת בטיפול. אבל מן הראוי היה לשמור על זכותם הדמוקרטית של התושבים ולאפשר לנציגיהם להיות מעורבים בהוצאת העיר מהמצב הנוראי שהגיע אליה. זאת באמצעות הותרת המועצה הנבחרת או הכרזה על בחירות". עוד ביקרה ח"כ תומא-סלימאן את הסחבת בקבלת ההחלטה לפטר את ראש העיר והביעה תקווה כי תיערך תוכנית לשיקום העיר בשיתוף התושבים ובשקיפות מלאה.

בראיון ל'זו הדרך' בתחילת החודש, תיאר שריף זועבי, יו"ר סיעת חד"ש במועצת עיריית נצרת, את המחדלים הרבים של ראש העיר. לדבריו: "יותר מאלף עובדים, כולל הגמלאים, לא קיבלו משכורות מאז פברואר ועד עכשיו – כבר ארבעה חודשים. זו כבר התקופה השנייה בה עיריית נצרת לא משלמת לעובדים. התקופה הראשונה נמשכה חמישה חודשים, מאוגוסט עד דצמבר 2024".

לדברי זועבי, עיריית נצרת נמצאת בגירעון של 300 מיליון ש"ח, נתון גבוה יותר מאשר בדו"ח ועדת משרד הפנים. "הסיבות לכך הן שחיתות, ניהול כושל והתנהלות כספית לא נכונה. העירייה סובלת מאי-ניהול. אין מנהל למחלקות רבות בעירייה, כולל מחלקת משאבי אנוש ומחלקת פינוי האשפה. בעירייה מעסיקים עובדים רבים ללא מכרז או לא לפי התקן, מה שמגדיל את הוצאות העירייה. נוסף לכך ישנן עדויות על מאות עובדים שיושבים בבית או עובדים במקומות אחרים בזמן שהם מקבלים שכר מהעירייה".

"ועדת החקירה של המשרד המליצה לפטר את סלאם. הם הבינו שהוא מזיק להם, ושכל הכסף שהעבירו לעיר נוצל לא נכון". אשר להמלצת הוועדה לפטר גם את חברי המועצה אמר זועבי: "זו קביעה לא הגיונית. הוועדה טענה נגדנו שלא

מצטופפים במקלט באחת משכונות תל-אביב, 20 ביוני 2025 (צילום: יהושע יוסף / פלאש 90)

מה הסיכוי להינצל בעת שטיל בליסטי פוגע בשכונה? ממ"ד ומעמד: על קפיטליזם ומחירו

כ-200 אלף ערבים-בדואים נוספים המתגוררים ביישובים מוכרים בנגב, בשטחים המיועדים אמנם לפיתוח, נמצאים גם הם בסכנה בשל בנייה לא מוסדרת אם יבנו או יציבו אמצעי מיגון. המחסור באמצעי מיגון, בהם מקלטים, עומד על יותר מ-10 אלפים. אך מאז תחילת המלחמה בעזה הוצבו ברחבי הנגב רק 250 נקודות מיגון, כמחציתן ביוזמת המדינה והשאר ביוזמה ובמימון פרטי או של ארגוני החברה האזרחית. עוד עולה מהמסמך שבערים וביישובים הערביים בצפון הארץ ובמרכז, "שמרבית תושביהם נמנים עם השכבות המוחלשות מבחינה חברתית וכלכלית", תמונת המצב אינה משופרת: "בעוד שבשכונות ישנות ביישובים יהודיים נבנו במהלך השנים מקלטים ציבוריים ופרטיים רבים, ביישובים הערבים האפליה הכרונית בתכנון סיכלה לא רק את האפשרות של האזרחים לבנות אמצעי מיגון פרטיים, אלא שהיא גם מנעה במשך שנים רבות את אספקתם של פתרונות מיגון ציבוריים, שהם באחריותה של המדינה על זרועותיה השונות".

אפליה תכנונית ממוסדת

"במקום" דורשים להפסיק את האפליה התכנונית הממוסדת הזאת ומדגישים: "הגיע הזמן לשוויון אמיתי, גם בהגנה על האזרחיות והאזרחים בעתות מלחמה". ניתן להתווכח עם הקביעה לפיה בשכונות הוותיקות נבנו מקלטים. אכן נבנו מקלטים פרטיים רבים, בייחוד ממ"דים וממ"קים (מקלטים קומתיים), לרוב בבניינים חדשים או בתוכניות התחדשות עירוניות (שזו למעשה הפרטה של חידוש מלאי הדירות באזורים בעלי ביקוש גבוה במרכז הארץ). לכאורה, תוכנית ההתחדשות באה להתמודד עם סכנת רעידות אדמה. בפועל התוכניות מבוצעות באזורים בהם הסכנה לרעידת אדמה היא קטנה - אבל השוק קורץ למשקיעים ולקבלנים. כך, טיל בליסטי איראני אחד גורם לנזקים בנפש וברכוש שונים בפגיעתו בשכונה בפריפריה או בשכונה חדשה או "מחדשת" במרכזי הערים, בייחוד בגוש דן. תופעה נוספת עימה צריכים להתמודד תושבי הפריפריות הגיאוגרפיות והחברתיות היא הפרטת המקלטים הציבוריים, שבהם פועלים מוסדות דת, כוללים ואף עסקים מסחריים - תוך העלמת עין של הרשויות המקומיות ואפילו בעידודן.

אפרים דויד

מאז שהחלה המלחמה ברצועת עזה לפני יותר מ-20 חודשים, וביתר שאת מאז התקיפה הישראלית את איראן לפני כשבועיים, שבה ועולה שאלת "מחיר המלחמה". בחברה הקפיטליסטית ובייחוד בעידן הניאו-ליברלי, הכל הופך סחורה. ולכן זה אך טבעי שכאשר מדברים על אובדן חיי אדם מייחסים זאת "למחיר המלחמה".

בשבועות האחרונים "המחיר" נעשה מוחשי יותר: אובדן חיי אדם ורכוש, הרס תשתיות ושכונות בגלל טילים ששיגרה איראן. "המחיר" נעשה כבד עבור הישראלים, לאחר שהתעלמו (ויש שסייעו לכך, בייחוד בתקשורת הממסדית) מהמחיר ששילמו תושבי עזה: יותר מ-56 אלף הרוגים מהפצצות ומירי כוחות הכיבוש.

השקר בדבר חוסן העורף

השבחים שמרעיפים דוברי ממשלת הימין והגנרלים בשירות פעיל ובדימוס "על העורף וחוסנו" לא מצליחים להסתיר אמת בסיסית. שאלת "מחיר המלחמה" היא שאלה חברתית. במילים אחרות, למיקום המעמדי של היחיד ומשפחתו בחברה הקפיטליסטית קשר ישיר למחיר שהוא עלול לשלם - גם באובדן חייו.

שעורייית המקלטים היא דוגמא לכך. מאז כהונתו הראשונה של יצחק שמיר כראש ממשלה ב-1984, הטיפול ב"שאלת הגרעין האיראני" היא חלק מהעשייה הממלכתית. גם ההכנות הצבאיות הראשונות לתקיפה החלו לפני יותר מ-40 שנה (!). אבל "העורף" נשכח, ומקלטים לא נבנו בהתאם לגידול האוכלוסייה. לדברי העמותה "במקום" - תכנון וזכויות אדם: "לאחר שנים שבהן התרענו והזהרנו מפני המצב שנוצר, אנו מבקשים לכוון את הזרקור למחיר שמשלם העורף הישראלי עקב מדיניות התוקפנות של ממשלת ישראל, תוך שהיא מתרשלת בתפקידה לספק הגנה לאוכלוסיות מוחלשות בכלל, ולאזרחיה הערבים במיוחד".

מנייר עמדה שפרסמה לאחרונה העמותה עולה, כי אלה הנמצאים בתחתית הסולם החברתי, האוכלוסייה הערבית-בדואית בנגב, הם החשופים ביותר לטילים הבליסטיים. לפי הערכות של "במקום", ליותר מ-100 אלף אזרחים המתגוררים ב-35 כפרים לא-מוכרים בנגב במבנים ארעיים, הבנויים מחומרים דלים כגון פחים ובלוקים, אין אפילו הגנה מינימלית: אין בהם ממ"דים או חדרים מוגנים משום סוג.

באמצעות מיקור חוץ, הופכת ישראל את הסיוע ההומניטרי לנשק

מרכזי הסיוע ככלי להעמקת הכיבוש

ילדים מקבלים מזון במרכז חלוקה במרכז הרצועה (צילום: חואפא)

ראש הממשלה נתניהו "ליצור עזה אחרת" יעד אסטרטגי של עקירה בכפייה של האוכלוסייה הפלסטינית, פירוק מנגנוני הממשל הקיימים וחיסול כל סיכוי להקמה של מוסדות פלסטיניים חלופיים. בהקשר זה, השתלטות גורמים פרטיים על מנגנון חלוקת הסיוע היא כלי לשינוי דמוגרפי וטריטוריאלי, המעצב מחדש את עזה כמרחב הכפוף לשליטה ישראלית.

תפקידם הגדול של קבלנים פרטיים אמריקאיים במגזרי הביטחון והסיוע בעזה מבטא תפנית באסטרטגיה של ישראל לשליטה במרחב. באמצעות מיקור חוץ של תפקידים חיוניים ומסירתם לגורמים עסקיים הפועלים בתיאום עם כוחות הכיבוש, שוחקת ישראל את המוסדות הפלסטיניים והופכת את הסיוע ההומניטרי לנשק. המיליטריזציה וההפרטה של הסיוע בעזה אינן מאפיינים זמניים או פתרון אד-הוק, אלא חלק אינטגרלי מאסטרטגיה קולוניאלית שיטתית לפירוק החברה הפלסטינית ולהפיכת הממשל ברצועה לזרוע של השלטון הצבאי הישראלי, שתנוהל בידי קבלנים פרטיים.

להעניק עדיפות לארגוני סיוע מקומיים

כדי להתנגד לניסיון להפוך את הסיוע ההומניטרי לכלי בידי הפרויקט הקולוניאלי הישראלי, על גורמים בינלאומיים ומקומיים לחזק ולשקם את יכולות הממשל המקומיות. חיוני להעניק עדיפות לארגונים בהובלה פלסטינית על פני קבלנים זרים, ולתת לפלסטינים תפקיד מרכזי בעיצוב, ביישום ובפיקוח על תוכניות סיוע הומניטריות. במסגרת זו חיוני לחדש את פעילות אונר"א, כגוף היחיד ברצועה עזה המסוגל לנהל חלוקת סיוע יעילה בהיקף נרחב.

על הקהילה הבינלאומית לדחות מודלים המחזקים את השליטה הצבאית הישראלית בעזה, ולסרב לנורמליזציה של ממשלת כיבוש במיקור חוץ. תחת זאת, יש לקשור בין חלוקת הסיוע ואספקת שירותים לבין ריבונות פלסטינית. הסיוע צריך להיות כלי לחיזוק ההגדרה העצמית הפלסטינית, ולא אמצעי בידי שלטון זר.

ספא ג'ודה

רשת החוקרים הפלסטינים א-שבכה

בנובמבר 2024 ערכה חברת הייעוץ הביטחוני האמריקאית "אורביס" מחקר בנושא הקמת מנגנון חדש לחלוקת מזון בעזה. המחקר, אותו מימן ארגון פילנתרופי שסירב לחשוף את זהותו, הציע תוכנית לחלוקת סיוע הומניטרי בידי גופים פרטיים, שתאובטח בידי קבלנים צבאיים (קרי – שכירי חרב) אמריקאיים, בתיאום עם כוחות הכיבוש הישראליים.

ואכן, מינואר עד מרס 2025 איישו קבלנים צבאיים אמריקאיים מחסומים בעזה במהלך השלב הראשון של הסכם הפסקת האש. התפקיד שהוטל עליהם כלל פיקוח על תנועת העקורים הפלסטינים אשר שבו לבתיהם דרך ציר נצרים החוצה את הרצועה. החברה Safe Reach Solutions והחברה UG Solutions

הן שתיים מהחברות האמריקאיות שהפעילו את המחסומים – צעד שנתמך בידי ארה"ב, מצרים, קטר וישראל.

בפברואר 2025 הוקם בשווייץ ובארה"ב "מוסד עזה ההומניטרי". לפי התוכנית של "אורביס", מטרתו של גוף זה היא לכסות את עלויות הסיוע במזון ולנהל את חלוקתו, בעוד אנשי ביטחון חמושים של Safe Reach Solutions מאבטחים את אתרי החלוקה. כך עוקפת התוכנית במכוון את גופי האו"ם ואת ארגוני הסיוע הוותיקים הפועלים בעזה. יצוין כי האו"ם סירב לקחת חלק במערכת החלוקה של "מוסד עזה ההומניטרי", בשל אי-עמידתו בעקרונות ההומניטריים.

תוכנית הסיוע החדשה, שהושקה ב-26 במאי, כבר לוותה ביותר מ-100 הרוגים פלסטינים, רובם מירי ישראלי, כאשר המוני פלסטינים הצטופפו בנקודות סיוע הסמוכות לעמדות צבאיות ברפיח (ר' עמ' 10). ב-3 ביוני פתחו חיילים ישראלים באש על פלסטינים ליד נקודת סיוע ברפיח. כתוצאה מכך נהרגו 27 אנשים ו-90 נוספים נפצעו. לאחר שלושה ימים רצופים של ירי קטלני בנקודות הסיוע, הודיע "מוסד עזה ההומניטרי" על הקפאה זמנית של פעילותו, אך חידש אותה זמן קצר לאחר מכן למרות הסכנה המתמשכת למבקשי הסיוע הפלסטינים.

הפרטה כאסטרטגיה קולוניאלית

תוכנית הסיוע הנוכחית עלולה לקדם את התוכנית הישראלית לטיהור אתני של הרצועה. לפי הנציב הכללי של אונר"א פיליפ לזריני, מודל הסיוע הישראלי עלול לגרום לעקירה כפויה של פלסטינים ולהוות פשע מלחמה. באמצעות צמצום הסיוע לאזורי חלוקה מוגדרים, מאלצת אסטרטגיה זו תושבים לנוע לדרום הרצועה, סמוך לגבול רפיח – שם ריכזה ישראל את נקודות חלוקת הסיוע – או לרעוב. כך, תוכנית זו משתמשת בסיוע ההומניטרי כנשק ומפרה את החוק הבינלאומי.

בה בעת דוחים בכירים ישראלים על הסף כל הצעה למתן תפקיד לרשות הפלסטינית או לחמאס בחלוקת סיוע או בממשל העתידי ברצועה. הדרת ההנהגה הפלסטינית מכל תפקיד נוכחי או עתידי בעזה הולמת את החזון ארוך-הטווח של ממשלת ישראל לטיהור אתני של השטח. לקריאתו של

ועידת פריז לשלום חשפה את הפערים בין פעילים לפוליטיקאים

נשתקווה פוגשת ציניות אימפריאליסטית

של צרפת בהתקפה של ישראל על איראן. בסופו של דבר, נראה ש"פורום פריז לשלום" וממשלת צרפת היו מעוניינים בפעילים הישראליים והפלסטינים בעיקר כתפאורה, לא כמשתתפים בשיחה מהותית על מדיניות.

נציגי ממשלת צרפת כמעט לא לקחו חלק בדיונים בוועידה, ונראה שלא היה להם עניין אמיתי לשמוע את הקריאות לפעולה מיידית מצד פעילי השלום. דוגמא בוטה לחוסר העניין של הממשלה הצרפתית, בעיקר בקולות הפלסטיניים, הייתה החלטתו של משרד הפנים הצרפתי לאסור על כניסתם למדינה של 40 עזתים שהוזמנו להגיע ממצרים כדי להשתתף בוועידה.

הציבור הצרפתי רוצה סנקציות על ישראל

ראוי לציין שלעומת גרירת הרגליים של ממשלת צרפת, תומך רובו המכריע של הציבור הצרפתי בהטלת סנקציות על ישראל. בדיוק לאחר הוועידה החלה צעדת מחאה המונית מצרפת לעבר בריסל בדרישה לסיום מידי של מלחמת ההשמדה בעזה. דוגמאות נוספות לעשייה אמיתית ניתן לראות מצד איגודי העובדים הצרפתים, החוסמים משלוחי נשק המיועדים לישראל.

לעומת התנהלות המארחים הצרפתים, ראוי לציין שרבים מהארגונים האזרחיים בכל זאת עשו מאמצים אדירים להפיק מהוועידה תוצרים תוצרים קונקרטיים ובעלי תוכן מהותי. "הברית לשלום" במזרח התיכון" ארגנה דיוני עומק בין נציגי ארגונים לכתובת הצעות פעולה שניתן להגיש למקבלי החלטות. אך עדיין נותרת השאלה, האם יהיו מקבלי החלטות שיתעניינו בהצעות של פעילי שלום ישראלים ופלסטינים?

החשש הוא כי כפי שהיה בוועידה, האינטרסים האימפריאליסטיים של אותם פוליטיקאים יכתובו את הבאות. פעמים רבות נשמעה בוועידה ההצהרה שזהו הכינוס הגדול ביותר של ישראלים ופלסטינים מאז 7 באוקטובר 2023. זה אומנם הישג, אבל ערך של מפגש איננו תלוי במספר המשתתפים אלא בתוכן הפוליטי שלו. ולכן ניתן לשאול, עד כמה יש צורך בעוד מפגשי "דו-קיום" שבהם ידברו שוב על "תהליך שלום" שאיננו מתקיים וכולם כבר מסכימים על העקרונות הבסיסיים שלו. זאת נוכח הצורך הדחוף בהתארגנות למאבקים משותפים נגד פשעי הכיבוש, המלחמה והטיהור האתני שמבוצעים עכשיו.

עמרי עברון

בדיוק עם תחילת המתקפה הישראלית על איראן, ב-13 ביוני, נפתחה בפריז ועידה בינלאומית לקידום פתרון שתי המדינות. את הוועידה ארגן "פורום פריז לשלום" תחת חסותו של נשיא צרפת עמנואל מקרון. ועידה זו נועדה להיות אירוע הכנה לקראת ועידה סעודית-צרפתית שתוכננה להתקיים בחסות האו"ם בניו יורק בין 17 ל-20 ביוני. רבים ציפו כי בוועידה בניו יורק תכיר צרפת במדינת פלסטין, ובעקבותיה שורה של מדינות נוספות. אך עקב

המלחמה באיראן הודיעה ממשלת צרפת על דחיית הוועידה בניו יורק. הכינוס בפריז התקיים בצל ההסלמה במלחמה ובשל כך דיונים לגבי היבטים שונים של שלום המבוסס על פתרון שתי המדינות נראו לעיתים מנותקים מהמציאות.

"פורום פריז לשלום" הוקם ב-2018 וערך מאז כמה כנסים בינלאומיים. בעבר תרמו לו תאגידי ענק בינלאומיים, והוא זוהה עם מפגשים בין אליטות ממדינות שונות יותר מאשר עם פעולה למען שלום. אך הפעם הייתה הוועידה שהתקיימה בפריז יוצאת דופן בכך שכינסה מאות נציגי חברה אזרחית וארגוני שלום מתוך כוונה מוצהרת לתת להם במה, להוביל דיונים ולהכין עמדות לקראת הכינוס הדיפלומטי הבינלאומי בניו יורק. ואכן, רבים ממאות המשתתפים הישראלים והפלסטינים מארגוני החברה האזרחית התגברו על הדכדוך העמוק מהחדשות בארץ והתייחסו בהתלהבות ובאחריות להזדמנות להשפיע על מקבלי ההחלטות. גם אם לא היה ברור אלו תוצרים מהוועידה יתקבלו בידי הפוליטיקאים, הייתה תקווה רחבה שבקרוב נשמע מצרפת ומדינות נוספות על הכרה במדינת פלסטין.

התוכן של הוועידה היה מגוון: חלק מהדיונים אפשרו לפעילי שלום ישראלים ופלסטינים להביע נקודות מבט מגוונות מהשטח, בעוד אחרים הציגו סימטריה מעוותת בין הזכויות הבסיסיות של העם הפלסטיני לבין האינטרסים האסטרטגיים של מדינת ישראל. סימטריה זו גם הקשתה לדבר באופן ברור על פשעי המלחמה שישראל מבצעת בעזה ובגדה המערבית.

הפעילים היו תפאורה לפוליטיקאים

אך בסופו של דבר הוועידה רק הבהירה את הפער בין המשתתפים. לא בין פעילי השלום הישראליים והפלסטינים – אלא בין אותם פעילים הצמאים לשינוי לבין הפוליטיקאים המארחים. בעוד שפעילי השלום שאפו לראות צעדים מעשיים מצד הקהילה הבינלאומית, ממשלת צרפת נסוגה למעשה מהכרה במדינת פלסטין או מכל צעד קונקרטי לריסון פשעי המלחמה של ישראל. דבר זה בא לידי ביטוי כאשר משתתפי הכנס הוזמנו למסיבת העיתונאים של נשיא צרפת מקרון בארמון האליזה. במקום להצהיר על הכרה במדינת פלסטין, הפריח שם מקרון מילים יפות וחסרות כל משמעות על "תהליך שלום" ועל כך שהוא עדיין "מחויב להכיר במדינת פלסטין" בעתיד לא מוגדר. ויותר מכך, הוא הכריז על התמיכה

תרומת הקומוניסטים בארץ להתקוממות האנטי-אימפריאליסטית

מאה שנה למרד הסורי הגדול נגד הקולוניאליזם

לנתק את האזורים הכפריים מהמרכזים העירוניים. ניתוק זה נועד למנוע התגבשות של אחדות לאומית סורית באמצעות מדיניות של "הפרד ומשול". המרד הסורי הגדול נמשך קרוב לשנתיים. הוא דוכא ביד קשה בידי השלטון הקולוניאלי. על פי אומדנים, במהלכו נהרגו כ-10 אלפים סורים, רובם אזרחים, ויותר מ-4,000 חיילים צרפתים – רובם אפריקאים.

לפי אבי-רם צורף ("הארץ", 13 בינואר 2025), דיכוי ההתקוממות לא היה סוף פסוק: "ההזדהות הרחבה עם המרד במזרח התיכון, בצפון אפריקה ובמרחבים קולוניאליים נוספים היוותה בסיס להתפתחויות פוליטיות משמעותיות. אלה היו תשתית להתגבשות חזית גלובלית משותפת נגד הקולוניאליזם". החזית מצאה את ביטוייה בהקמת "הליגה הבינלאומית למאבק באימפריאליזם" בבריסל ב-1927 ביוזמת האינטרנציונל הקומוניסטי (הקומינטרן).

המרד בסוריה היה השני מארבע ההתקוממויות גדולות שעמן נאלץ להתמודד האימפריאליזם הצרפתי בין שתי מלחמות העולם. הראשונה הייתה "מלחמת הריף" בצפון אפריקה (1921-1927) נגד השליטה הקולוניאלית הספרדית, שבדיכוייה נטלו חלק חיילים צרפתים; השלישית – ההתקוממות של חיילים וייטנאמיים נגד מפקדיהם הצרפתים, "ההתקוממות איין באי" ב-1930; והרביעית "מלחמת קונגו-ווארה" במושבות הצרפתיות באפריקה בין 1928 ל-1932.

סיפקו מתנדבים ונשק

כאמור, במרד הדרוזים, כפי שכונה בעיתונות הצרפתית, בלט אופיו האנטי-אימפריאליסטי, ומפלגות קומוניסטיות ברחבי העולם קיימו קמפינים ציבוריים למענו. המפלגה הקומוניסטית הפלשתינאית (פק"פ) הצעירה לא הסתפקה בהצהרות: היא החליטה לשגר מתנדבים ונשק למתקוממים. חודשים ספורים לאחר פרוץ המרד נערך מפגש סודי ביריחו, אז תחת שליטה קולוניאלית בריטית, בהשתתפות שני נציגים של המורדים, שליח הקומינטרן בשם "ארנסט" (כנראה המהפכן ההונגרי ארנו זינגר) ואחד מראשי פק"פ שבמחתרת, נחום ליסט. לא ברור אם אכן נשלחו מתנדבים או נשק לסוריה. במקביל קידם פעיל פק"פ מרכזי נוסף, אליהו טפר ("אלי הרוסי", היה כינויו במסמכי הבולשת הצרפתית) בכיירות ובשליחות הקומינטרן את הסולידריות הלבנונית עם המרד. לבנון הייתה אז חלק מהמנדט הצרפתי וטפר (שמו המחתרתי היה "שאמי") נמנה עם מייסדי המפלגה הקומוניסטית הסורית-לבנונית ואחד מראשיה – מפלגה שעיקר כוחה היה בכיירות ובערי לבנון.

ב-26 בינואר 1926 פשטה הבולשת הצרפתית על ביתו בכיירות של העיתונאי עלי נאסר א-דין בעת שנערך בו דיון על ההתפתחויות בסוריה ועל התקדמות המרד. על פי הדיווחים בעיתוני התקופה, עצרה המשטרה "שלושה קומוניסטים מקומיים, אחד צרפתי ואחד פלסטיני". האחרון היה טפר.

היה חשש שהחמישה יועמדו לדין בבית משפט צבאי. אך מחשש מהתגובות בדעת הקהל המקומית ואף מחיזוק כוחם של הקומוניסטים, הם הושמו במעצר בית עד למשפטם. טפר, בעל העבר המהפכני העשיר ברוסיה במאבק נגד הצאר, הצליח לחמוק מהמעצר, הגיע לצרפת ושם למוסקבה בתחילת שנות ה-30. גם ליסט הגיע לכיירות ב-1928 ותחת שם בדוי עמד בראש "הוועד נגד הקולוניאליזם".

נמרוד עובד

פסלו של סולטאן אל-אטרכ - יצירתו של האמן חסן ח'אטר במג'דל שמש בגולן הסורי שתחת כיבוש ישראלי (צילום: ויקיפדיה)

במאי 1925 החלה תסיסה בחר הדרוזים בסוריה נגד השלטון הקולוניאלי הצרפתי. זו הפכה מרד מזוין גלוי כעבור כמה חודשים. ב-11 ביולי פתחו המתקוממים הדרוזים בהנהגת סולטאן אל-אטרכ בקרב נגד כוח צרפתי. זה הושמד כמעט כליל ו-115 מתוך 165 חייליו נהרגו.

ב-2 באוגוסט הוכתה משלחת עונשין בפיקודו של הגנרל מישו במזרעה ו-640 מחייליה נהרגו – 122 מהם צרפתים. משלחת העונשין נסוגה מההר בהותירה אותו בשליטת המורדים. יצוין שרוב החיילים שנלחמו בסורים היו אפריקאים מגויסי חובה בצבא צרפת הקולוניאלי.

בשלב זה, ההתקוממות עדיין לא הקיפה את כל הדרוזים בהר. אולם התבוסה הצרפתית המוחצת העצימה את ההתקוממות המקומית למרד שכונה המרד הסורי הגדול. המרד התפשט במהרה גם לאזורים העירוניים, לעיר חמה ולדמשק, והתפתח כמרד לאומי רחב היקף. המרד היה "מרד עממי ואנטי-אימפריאליסטי מובהק. הוא הקיף שכבות מגוונות של העם בסוריה, והתפשט על פני אזורים נרחבים. מנהיגיו הפעילו שיטות מודרניות לארגון ולתעמולה, ובלא ספק פעלו למען מטרות של שחרור לאומי" – קבע פרופ' חגי ארליך בספרו "המזרח התיכון בין שתי מלחמות עולם" (האוניברסיטה הפתוחה, 1994).

מדיניות הפרד ומשול

שורשי ההתקוממות בהר הדרוזים היו נעוצים בהחרפת מדיניות השליטה הקולוניאלית הצרפתית באזור. זו חתרה

סיפור הרפתקאות שופע רגש ומסרים מרקסיסטיים

'עקב הברזל' מאת ג'ק לונדון

מרתקות". אך הוא כתב ופרסם גם לא מעט מאמרים, סיפורים וספרים העוסקים בהיבטים חברתיים ומעמדיים. המוכר שבהם הוא "מרטין עדן" שהדגש בו אנטי-קפיטליסטי.

אך הבולטת והמקיפה ביצירותיו היא "עקב הברזל". זה רומן היסטורי השוזר סיפור אהבה עם הסברים פוליטיים ואידאולוגיים מארקסיסטיים ומתאר פעילות מהפכנית מאורגנת לקידום המהפכה סוציאליסטית נגד השלטון ההון הנצילני והמדכא - שלטון "עקב הברזל".

הספר פורסם בשנת 1907 ונתקבל בעניין רב. אבל לאחר שאולה המהדורה הראשונה, הוא הושכח למשך 70 שנה. ב-1977, אחרי תבוסת ארה"ב במלחמתה הנפשית בווייטנאם והגאות של המחאה האנטי-מלחמתית והאנטי-ממסדית בארה"ב, יצא הספר במהדורה חדשה ותורגם לשפות רבות.

הסיפור מסופר מפיה של איוויס, אישה משכילה הפוגשת את ארנסט, שהוא מנהיג סוציאליסטי מהפכן כריזמטי ורהוט. נימוקיו הרעיוניים והפוליטיים באים לידי ביטוי בעימותים רעיוניים שהוא עורך עם האליטה השלטונית של ההון הגדול. ההיכרות ביניהם מתפתחת לאהבה ולזוגיות למופת. אוויס מצטרפת לארגון הסוציאליסטי המהפכני וצומחת כמנהיגה וכפעילה מסורה. לונדון מפליא ביצירה זו לכתוב ספרות פרולטרית - ספרות של מעמד העובדים המנוצלים והמדוכאים. זו ספרות קליטה אשר מצליחה להעביר מסרים רעיוניים - פילוסופיים; כלכליים ומדיניים, של יסודות המרקסיזם לא במגשר תעמולתי אלא בסיפור השופע רגש וקורטוב של הרפתקה. מומלץ במיוחד, דווקא בימים אלה.

נסים ברכה

שבוע עיר / בעריכת לריסה מיכלר

שלום / תות הקרמס סאטוריויה

קספ: אַחַזְתָּ בִּי
אָבֵל מַעֲלֵם לֹא אַחַזְתִּי
קָד.
אֲנִי נִפְרָד מִמֶּךָ
לְשָׁלוֹם: שְׁלוֹם.

הַצֵּלְתָּה: נִשְׁשֶׁת אוֹתִי
אָבֵל מַעֲלֵם לֹא נִשְׁשֶׁתִּי
אוֹתְךָ.
אֲנִי נִפְרָד מִמֶּךָ
לְשָׁלוֹם: שְׁלוֹם.

סֵפֶר: קָרָאתִי לְךָ
אָבֵל מַעֲלֵם לֹא עָנִיתָ:
לֹא יָצֵאתִי.
אֲנִי נִפְרָד מִמֶּךָ
לְשָׁלוֹם: שְׁלוֹם.

ג'ק לונדון בשער גיליון ינואר 1909 של

"הירחון הסוציאליסטי הבינלאומי", בו נכלל סיפור שכתב

"אנו נכתוש אתכם, מהפכנים, תחת העקב, ונדרוך לכם על הפרצוף. לנו העולם, אנחנו אדוניו, ושלנו הוא יישאר. ואשר לגדודי הפועלים, משחר ההיסטוריה הם התגוללו באשפות, ואני מיטיב לקרוא את ההיסטוריה. הם יישארו באשפות כל עוד נחזיק בשלטון". אלה אינם דברי דונלד טראמפ או אילון מאסק. זה מונולוג של בעל ההון בספר "עקב הברזל" מאת הסופר ג'ק לונדון, בתרגומו של נועם רחמלוביץ שראה אור בהוצאה לאור כרמל הירושלמית.

לונדון (1876-1916), מגדולי הסופרים של ארה"ב ופעיל סוציאליסטי, מתואר ומוכר בדרך כלל כסופר "הרפתקאות

'המאהל': סרט על המערכה נגד המלחמה בקמפוסים בארה"ב

"המאהל" הוא סרט תיעודי חדש שיצא לאקרנים על המערכה נגד המלחמה בעזה והסולידריות עם העם הפלסטיני בקמפוסים של ארה"ב. סרטם של מייקל וורקמן וקאי פריצקר כולל עדויות של הפעילים המרכזיים במחאה שסחפה אשתקד את האוניברסיטאות, לרבות של מחמוד ח'ליל (שעדיין יושב במעצר לקראת גירוש), של ג'מאל ג'וזף ושל הרבה אייבי סטיין וכן של סטודנטים באוניברסיטת קולומביה.

בעזה אין הפסקת אש

לארגונים הומניטריים לעשות את עבודתם. סיוע מציל-חיים חייב להגיע למי שזקוקים לו, בהתאם לעקרונות ההומניטריים."

תוך איומי רצח: ועדת הכנסת

דנה בהדחת ח"כ איימן עודה

ועדת הכנסת התכנסה בשלישי (23.6) לדיון בהצעת הימין הקיצוני להדיח את ח"כ איימן עודה (חד"ש) בעקבות ציוץ שפרסם לפני כחמישה חודשים שבו בירך על עסקת החטופים. הדיון התקיים על אף שיו"ר הכנסת אמיר אוחנה הורה ליושבי הראש של הוועדות לקיים השבוע דיונים אך ורק על נושאים שיש להם זיקה ישירה למלחמה באיראן. על בקשת ההדחה חתמו 73 חברי כנסת, בהם 13 חברי האופוזיציה הציונית.

יו"ר הוועדה, ח"כ אופיר כץ מהליכוד, פתח את הדיון בהתגרות נפשעת: "איימן עודה הוא החזית השמינית של מדינת ישראל. רק לפני חודש עמד בהפגנה ואמר 'עזה ניצחה ועזה תנצח' - מי עומד מאחורי עזה? החמאס... אתה ארכי מחבל, אם היית באיראן היו תולים אותך הפוך וסוקלים אותך באבנים. רק פה אתה יושב בכנסת". ח"כ עודה השיב לכץ מנה אחת אפיים: "אתה הטרוריסט וגם פשיסט".

חברי כנסת נוספים הטיחו קריאות גנאי לעבר חברי הכנסת של חד"ש: "אתם אפסים", "במדינה אחרת היו תולים אתכם", "כיתת יורים הייתה עושה לכם". ח"כ גלעד קריב (העבודה) התערב בזעם: "היושב ראש - זו קריאה לרצח".

בתגובה להתגוללות עליו, אמר ח"כ עודה: "אני לא חוזר כי משום משפט או אות. ההיסטוריה תזכה אותי ותשפוט אתכם". עוד האשים כי "הימין הפשיסטי הצליח לשרטט את גבולות חופש הביטוי של האזרחים הערבים. מי שאחראי להרג של עשרות אלפי עזתים - אין לו לגיטימציה לשפוט אותי. אנחנו מאשימים אתכם בפשעים נגד האנושות כולל הרג של 20 אלף ילדים עזתים". לקראת סיום דבריו אמר: "ההלך הזה אינו מוסרי ואינו דמוקרטי. זה קמפיין מתוזמר לקראת הבחירות הבאות". לאחר מכן עזב את האולם.

מק"י - סניף תל-אביב

מרקסיזם במצרים

הרצאה של אפרים דויד

יום רביעי 2.7 | 20:00 | אחד העם 70 ת"א

לפחות 20 אזרחים נהרגו ועשרות נפצעו בשלישי בבוקר (24.6), עת הכרזת הפסקת האש מול איראן. זאת, לאחר שכוחות הכיבוש ירו לעבר אזרחים שהמתינו לקבלת סיוע הומניטרי בצפון-מערב רפיח שבדרום רצועת עזה - כך דיווחו מקורות רפואיים לסוכנות הידיעות וואפא. לפי העדויות, פתחו הכוחות באש ישירה לעבר אזרחים לא חמושים שהמתינו סמוך למרכז חלוקת מזון, חלקם הוגדרו במצב קשה. במהלך היום מסרו גורמי רפואה בעזה כי מניין ההרוגים עלה ל-70, מתוכם לפחות 50 אזרחים שנהרגו בעת שהמתינו לסיוע הומניטרי. לפי נתוני מערכת הבריאות הפלסטינית, מאז תחילת הפעילות במרכזי הסיוע ההומניטרי בסוף החודש שעבר, נהרגו כ-500 אזרחים בעת שחיכו למנות מזון ונפצעו למעלה מ-3,500 (ר' עמ' 6). בשני (23.6) דיווח משרד הבריאות בעזה על 39 הרוגים ו-317 פצועים, מהם 17 הרוגים ו-136 פצועים שהמתינו לחלוקת סיוע הומניטרי.

מאז 7 באוקטובר 2023, ממשיכים כוחות הכיבוש במתקפה רחבת היקף על רצועת עזה, שהובילה עד כה למותם של כ-56 אלף אזרחים - רובם ילדים ונשים - ולפציעתם של כ-132 אלף. המספרים אינם סופיים, שכן רבים מההרוגים עדיין לכודים תחת ההריסות או מוטלים ברחובות, מבלי שצוותי ההצלה מצליחים להגיע אליהם.

סגן מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים ומתאם סיוע החירום, טום פלטצ'ר, הזהיר בשבוע שעבר: "בלי גישה מיידית ומורחבת מאוד לאמצעי הישרדות בסיסיים, אנחנו מסתכנים בשקיעה אל תוך רעב המוני, כאוס גובר ואובדן נוסף של חיי אדם. המענה לרעב הוא לעולם לא קליעים. יש להתיר

השבוע לפי איתי בנימיני

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

